

Volendam

Volendam vanuit de lucht, Edam in het noorden

Volendam, begin twintigste eeuw

Volendam is een dorp gelegen in de gemeente Edam-Volendam, in de Nederlandse provincie Noord-Holland.

1 Geschiedenis

Volendam heette oorspronkelijk *Follendam*. Oorspronkelijk kwam hier de **IJe** of **E**, waaraan de plaats Edam lag, in de **Zuiderzee**. In 1357 groeven de Edammers een kortere verbinding tussen het Purmermeer en de Zuiderzee. Daarna werd voor de oude haven van Edam een dam aangelegd en de oude haven werd dichtgemaakt; vandaar *Follendam*. Zo kreeg Edam een nieuwe haven, het Oorgat. Al snel vestigden zich hier boeren en vissers. Ook bleven sommige grondwerkers na de beëindiging van het graafwerk achter in het nieuwe ontstane dorp.

Tegenwoordig is Volendam een plaats met zo'n 22.000 inwoners. De toeristen komen van heinde en ver op zoek naar lang vergeten klederdracht en vissersboten. Daarnaast vinden ze ook souvenirwinkeltjes aan de haven en

een boot die hen naar **Marken** kan brengen. En een bevolking die zich qua gebruiken onderscheidt van de rest van **Nederland** middels onder andere een kenmerkend **dialect**, het **Volendams**. Daarnaast is Volendam historisch gezien altijd een zeer **rooms-katholiek** dorp geweest in een verder veelal protestantse omgeving. In vroeger tijden was het dorp bekend omdat het het hoogste aantal Nederlandse missionarissen en priesterroepingen per vierkante kilometer kende. Door de secularisatie en ontkerkelijking loopt echter ook in Volendam het kerkbezoek terug. In de laatste jaren kwam echter wel een revival, zo berichtte *De Groene Amsterdammer* over de oplevende Mariadevotie rond de kapel van het beeld *Onze Lieve Vrouw van het Water* van de Rooms Katholieke **Hille Kok**.^{[1][2]}

Minister H.B.J. Witte van Wederopbouw en Volkshuisvesting opent in Volendam diverse nieuwbouwprojecten.

Volendam langs de haven

Het aansteken van een bos sterretjes in Café De Hemel heeft in de nieuwjaarsnacht van 2000 op 2001 in Volen-

Visafslag Sint-Vincentius

dam een zeer felle, kortdurende brand veroorzaakt. Het café was vol met jonge mensen. De sterretjes zorgden ervoor dat de kurkdroke kerstversiering die aan het plafond was bevestigd in brand vloog. Bij deze brand kwamen veertien jonge mensen om door vertrapping, zuurstofgebrek en zeer ernstige brandwonden. Ongeveer 180 personen raakten gewond, van wie velen ernstig. Enkele jongeren van buiten het café schoten anderen te hulp, waardoor zij zelf het leven verloren. Jonge mensen zijn voor het leven verminkt en gehandicapt door de ernstige brandwonden in het gezicht en op de rest van het lichaam. Er waren zoveel gewonden dat de capaciteit van de brandwondencentra in Beverwijk, Groningen en Rotterdam te klein was. Daarom werden velen in het buitenland verpleegd, onder andere in Leuven en Brussel.

Tussen 2002 en 2012 kwam Volendam regelmatig in het nieuws omdat er sprake zou zijn van grootschalig cocaïnegebruik onder jongeren.^{[3][4]} In november 2012 werd door rioolwateronderzoek aangetoond dat het cocaïne- en xtcgebruik in Volendam hoger was dan in sommige Europese hoofdsteden.^[5]

2 Politiek

Volendam was tot aan de Europese Verkiezingen van 2009 een CDA-bolwerk. Tijdens deze verkiezingen werd de PVV de grootste partij in het dorp en had het zelfs het hoogste percentage PVV-stemmers van Nederland. Dit is vooral opmerkelijk vergeleken met de rest van Noord-Holland. Dit is inmiddels achterhaald. Ook tijdens daaropvolgende verkiezingen van 2010 en 2011 was de PVV in Volendam de grootste partij.^{[6][7]} De partij heeft echter geen vertegenwoordiging in de gemeenteraad van de gemeente Edam-Volendam. In deze gemeenteraad zetelt wel de lokale partij Lijst Kras, die de grootste partij is van de gemeente Edam-Volendam.

3 Religie

Volendam is overwegend katholiek met een protestantse minderheid. Volendam heeft vier kerkgebouwen:

- De hervormde Stolphoevekerk uit 1658.
- De RK Sint-Vincentiuskerk uit 1860.
- De RK Onze Lieve Vrouwe Sterre der Zeekerk uit 1962 van de architecten H. Oudejans & A. Alberts.
- De RK kerk Kruispunt uit 1972 van architect H.A. Knoop, deze kerk is in 2012 aan de eredienst onttrokken, deze kerk is in 2013 gesloopt om plaats te maken voor een villa.

4 Feesten

Wedstrijd pushball op een weiland bij Volendam. Toeschouwers in klederdracht (1927).

Kermis in 1926. Diverse shots van Volendammers in klederdracht.

- Kermis: Het beroemdste feest in Volendam is de kermis, die elk eerste weekend van september plaatsvindt. Op de dijk wordt veel gefeest en in het centrum van het dorp staat een groot aantal attracties. Veel Volendammers storten wekelijks geld in hun stamkroeg, zodat ze met de kermis een goed gevuld potje hebben.
- Volendammer Weekend: Elk jaar in juni. Vele Volendammers dragen dit weekend originele klederdracht en overal worden oude ambachten (zoals bijvoorbeeld palingroken) getoond. Ook zijn er optredens van lokale bands in de vele kroegen die Volendam rijk is.

Bioscoopjournaal uit 1930: Verschillende Volendamse dames in klederdracht die de was doen.

5 Bezienswaardigheden

- Volendams Museum met het sigarenbandjeshuisje
- Palingsoundmuseum
- Het Doolhof
- De Dijk
- Haven
- Diamantslijperij
- Sint-Vincentiuskerk
- Schilderijencollectie van Hotel Spaander
- Stolphoevekerk, de oudste en best bewaarde stolpkerk (Rijksmonument).
- Coop. Visafslag St. Vincentius (Rijksmonument)
- Houten klokkenstoel met de Trouwklok uit 1771 (Rijksmonument)

6 Klederdracht

Klederdrachten uit diverse plaatsen: v.l.n.r.: Volendam, Urk, Scheveningen, Spakenburg, Marken, Arnemuïden, knielend: Staphorst

Frau Antje, het meisje, dat in Duitsland de Nederlandse kaas promoot, draagt een afgeleide van de Volendamse dracht. Ook veel toeristen komen naar Volendam vanwege de klederdracht. De dracht is bekend geworden dankzij de schilders die rond 1900 in Volendam neerstreken. Kenmerkend is vooral de Volendammer hul die op het hoofd wordt gedragen, en de bloedkorallen kettingen, bestaande uit drie rijen dikke bloedkoraal, met een rechthoekig gouden slot, waarop vaak een scheepje of iets dergelijks is afgebeeld.

7 Winkelen

Er zijn veel toeristische winkels langs de Dijk. De meest bezochte winkelcentrums zijn “Het Havenhof”, “De Stient” en winkels langs “De Van Baarstraat”.

7.1 Markt

In de Zeestraat is er markt op zaterdag van 10.00 - 17.00 uur. Voorheen was dit in de C J Conijnstraat. Maar vanaf 27-10-12 is de markt verplaatst naar de Zeestraat nabij het winkelcentrum Havenhof.

8 Muziek

Volendam is een van de laatste plaatsen in Nederland waar verschillende oude volksliedtradities bewaard bleven: terwijl de volksliederen die men elders zong in majeure stonden en jong waren (vermoedelijk niet ouder dan de negentiende eeuw), kon men hier halverwege de twintigste eeuw nog liederen in mineur optekenen. Bovendien kenmerkte het *Volendammer volkslied* zich door de vele versieringen; deze manier van voordragen werd *mooi zingen* genoemd. Canyon en Stampvast brachten elk een versie van *Mooi Volendam* uit op een single (in 1981

en 1987) en De Dekkerband het nummer *Volendammer volkslied* (in 1985). Beide zijn niet het officiële volkslied.

Volendam vormt de thuisbasis van een groot aantal popgroepen en andere muzikanten zoals The Cats, BZN, Nick & Simon, 3JS en Jan Smit. Ook Jan Akkerman woont in Volendam. Muziek uit Volendam is ook wel bekend onder de naam palingsound. 100%NL zond op Eerste Kerstdag 2007 de Volendam Top 100 uit. De Votown Allstars, dat is de naam van de gelegenheidsformatie die bestond uit Jan Smit, 3js en Nick & Simon. Deze traden in 2013 op in het FC Volendam stadion, na eerdere succesvolle concerten in de vier jaren ervoor. In 2013 werd onder initiatief van RTV L.O.V.E. en met ondersteuning van 17 Noord-Hollandse radio-stations de Volendammer Top 1000 samengesteld door het publiek en uitgezonden.

9 Sport

9.1 Voetbal

Volendam heeft een rijke voetbalhistorie, met een profclub FC Volendam die afwisselend in de Eredivisie en de Eerste Divisie speelt, en een amateurvereniging, RKAV Volendam. Verder is er nog de zaalvoetbalvereniging “ZVV Volendam”.

9.2 Handbal

De handbalvereniging KRAS/Volendam behaalde, onder leiding van trainer/coach Peter Portengen, in 2005, 2006 en 2007 de landstitel in de Eredivisie. In 2010 en 2011 werd de titel gehaald onder trainer Martin Vlijm. Ook werd er in die jaren tweemaal de Super Cup en tweemaal de NHV-Beker gewonnen. Verder is KRAS/Volendam maatschappelijk betrokken bij projecten om de plaatselijke jeugd enthousiast te maken voor sport en beweging in het algemeen.

10 Verkeer en vervoer

Volendam is bereikbaar vanaf Purmerend via de N244. Vanaf Hoorn, Amsterdam en Monnickendam via de N247 Vanaf Edam via de Zuidpolderzeedijk, de Dijkgraaf de Ruijterlaan, de Dijkgraaf Poschlaan en de N247/N517.

10.1 Veerdienst

Vanaf half maart tot en met oktober is er een (toeristische) bootdienst tussen Volendam en Marken vanaf 10.30 tot 17.30 uur, iedere 20/30 minuten.

11 Geboren

- Rudolf Spaander (1894-1950), voetballer en atleet
- Dick Tol (1934-1973), voetballer
- Jan Keizer (1940), voetbalscheidsrechter
- Jaap Schilder (1943), gitarist en pianist
- Piet Veerman (1943), zanger
- Cees Veerman (1943-2014), gitarist, componist en zanger
- Arnold Mühren (1944), bassist
- Gerrie Mühren (1946-2013), voetballer
- Jaap Buijs (1946-2015), artiestenmanager
- Theo Klouwer (1947-2001), drummer
- Cees Tol (1947), muzikant
- Jan Tuijp (1948), muzikant
- Harmen Veerman (1947), zanger en gitarist
- Jan Keizer (1949), zanger
- Dick Plat (1950), muzikant
- Thomas Tol (1950), toetsenist
- Arnold Mühren (1951), voetballer
- Jan Keizer (1952), pianist en accordeonist
- Martin Veerman (1954-2013), muzikant
- Jaap de Witte (1954), muzikant
- Kees Plat (1957), zanger en songwriter
- Keje Molenaar (1958), voetballer
- Pier Tol (1958), voetballer
- Anny Schilder (1959), zangeres
- Maribelle 'Marie' Kwakman (1960), zangeres
- Carla Braan (1961), olympische gymnast^[8]
- Johan Steur (1962), oud-voetballer en assistent-coach FC Volendam
- Carola Smit (1963), zangeres
- Wim Jonk (1966), voetballer
- Jan Dulles (1975), zanger
- Jaap Kwakman (1977), muzikant
- Simon Stein (1980), zanger
- Kees Tol (1982), acteur/ presentator

- Theo Zwarthoed (1982), voetbalkeeper
- Nick Schilder (1983), zanger
- Jack Tuyp (1983), voetballer
- Martine Bond (1984), zangeres
- Simon Keizer (1984), zanger
- Jan Smit (1985), zanger / presentator/ acteur.
- Monique Smit (1989), zangeres/ presentatrice.
- Case Mayfield (1987), singer/songwriter
- Gerry Vlak (1996), voetballer

12 Getogen

- Jaap Veerman (*Corn*) (1956), zanger, songwriter en gitarist
- Mona Keijzer (1968), politica CDA
- Edwin Zoetebier (1970), voetbalkeeper
- Kees Kwakman (1983), voetballer
- Robbin Ruiters (1987), voetbalkeeper
- Robert Mühren (1989), voetballer
- Geraldine Kemper (1990), presentatrice

13 Zie ook

- Lijst van plaatsen aan of in de voormalige Zuiderzee
- Lijst van rijksmonumenten in Volendam

14 Literatuur

- Boudewijn Smid, *Enclave Volendam: het verhaal van een dorp*, Thomas Rap Uitgeverij, 2013, ISBN 9789400400474

15 Externe links

- Gemeente Edam-Volendam
- VVV Volendam
- VVV Edam

52° 30' NB, 5° 4' OL

16 Tekst-en beeldbronnen, medewerkers, en licenties

16.1 Tekst

- **Volendam** *Bron:* <https://nl.wikipedia.org/wiki/Volendam?oldid=44929821> *Bijdragers:* Andre Engels, Patrick, TeunSpaans, Ellywa, Mtcv, Romaine, Cicero-nlwiki, Jeroen, Baudouin, Muijz, Mokikie, Serassot, Advance, Robbot, Kattenkruid, Thijs!, Casper, RobotE, Bob.v.R, Chris, Puc conDoin, DeVrollijkeSchrijver, Mwpnl, Michiel1972, EvG, Bean 19, Robotje, RobotMichiel1972, Mdd, Koos Jol, Lexw, Ype, Robbtj, Ronn, Gmhogervorst, Tdevries, Steinbach, Hullie, Gpvos, Dolfy, RobotQuistnix, Effeitsanders, Wikix-oud, Abnormaal, Joost, Dryke, Edoderoo, Gpvosbot, Algont, Johjak, RoboRex, Lander, Willemo, Christoffel K, DéRahier, Jeroenbot, Kristaga, RonaldB, Debot, Dolledre, DrBorka, YurikBot, FlaBot, Alankomaat, Maniago, Kleuske, Eriksw, BesselDekker, Ninane, Eskimbot, GeeJee, Sumurai8, BenjaminDavidszoon, Luc., Robb, Vd172hb~nlwiki, Bartflikweert, G.Lanting, Streep, Lipton, Fontes, Ewout88, Mexicano, Woudloper, Wikilaas, Mbch331, Jvhertum, CrazyPhunk, Tony99, Thijs!bot, Edwinb, Aiko, Jessealderliesten, Tukka, Dapsv, Erik1980, Magere Hein, Paul B, Vis met 1 oog, Wammes Waggel, Ilonamay, Encyclopedist~nlwiki, MoiraMoira, Piet.Wijker, CommonsDelinker, CrazyPhunkbot, Joost 99, DeeJayDave, Plaats, Ken123, YoshiDaSilva, Look Sharp!, Hoferhans, Chielio, Keuwatcher, HerbertDePerbert, WarddrBOT, Rudolphous, Skuipers, GeoNL, TXiKiBoT, Lymantria, Grashoofd, Japiot, GijsvdL, BotMultichill, RenéV, Silver Spoon, 3wisemen, Mosko~nlwiki, VanBeem, Notum-sit, Volendamevents, Aserebrenik, Freaky Fries, Martindb~nlwiki, Bbmunt, Den Hieperboree, Chielio0ow, Proko, Vinvlugt, GrouchoBot, Pvt pauline, DustSpinner, Pieter Mulder~nlwiki, Velocitas, Jarii94, Encyacht, Netraam, Renalda75, Cyn, AshleyMotownGL, Pompidom, Romanist, JanB46, Dqfn13, Luckas-bot, MarcoSwart, MrBlueSky, Japiobot, Edoderoobot, Hoopje, RodoNet, ArthurBot, Devon1980, RudolphousBot, Mathonius, Xqbot, Emelha, Pompidombot, Spraakverwarring, Erik Wannee, RomaineBot, Trijnstel, D'ohBot, Wiki13, MrBlueBot, Woodcuttery, ErikvanB, Handyman67, Queeste, WinContro, Hello1, Beckham162, Ouddorp, Sinderen, Gérardlafaeuille, Antoine.01, Vevelas, Sikjes, Kharlosluz, Vinkje83, Stef1999, KafiRobot, Grmb176, MsMiepl, Justincheng12345-bot, Supercarwaar, Legobot, Atsje, Glaisher, Jaap veerman, Ymnes, Benjimgeee, Gypmestic, Markenlover112, Loydije33, Basnoordwijk, Britic126 en Anoniem: 169

16.2 Beelden

- **Bestand:2010-NL-P07-Noord-Holland-positiekaart-gemnamen.jpg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/db/2010-NL-P07-Noord-Holland-positiekaart-gemnamen.jpg> *Licentie:* CC BY-SA 3.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Janwillemvanaalst
- **Bestand:Commons-logo.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg> *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* This version created by Pumbaa, using a proper partial circle and SVG geometry features. (Former versions used to be slightly warped.) *Oorspronkelijke artiest:* SVG version was created by User:Grunt and cleaned up by 3247, based on the earlier PNG version, created by Reidab.
- **Bestand:Costumes-Maroesjka-Heeze-1989.jpg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/ba/Costumes-Maroesjka-Heeze-1989.jpg> *Licentie:* CC-BY-SA-3.0 *Bijdragers:* No machine-readable source provided. Own work assumed (based on copyright claims). *Oorspronkelijke artiest:* No machine-readable author provided. Arent assumed (based on copyright claims).
- **Bestand:Disambig-dark.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ea/Disambig-dark.svg> *Licentie:* CC-BY-SA-3.0 *Bijdragers:* Original Commons upload as Logo Begriffsklärung.png by Baumst on 2005-02-15 *Oorspronkelijke artiest:* Stephan Baum
- **Bestand:Flag_North-Holland,_Netherlands.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f5/Flag_North-Holland%2C_Netherlands.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* Own work by the original uploader *Oorspronkelijke artiest:* GeeKaa
- **Bestand:Flag_of_Edam-Volendam.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/12/Flag_of_Edam-Volendam.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* SVG is own work. *Oorspronkelijke artiest:* Original by Quistnix
- **Bestand:Flag_of_the_Netherlands.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/20/Flag_of_the_Netherlands.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Zscout370
- **Bestand:Het_dorp_Volendam_(1906).jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/be/Het_dorp_Volendam_%281906%29.jpg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* Project Gutenberg Literary Archive Foundation: De Aarde en haar Volken, Jaargang 1906. HAARLEM, H. D. TJEENK WILLINK & ZOON. *Oorspronkelijke artiest:* Onbekend
- **Bestand:Internet-web-browser.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/74/Internet-web-browser.svg> *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* The Tango! Desktop Project *Oorspronkelijke artiest:* The people from the Tango! project
- **Bestand:Kermis_Weeknummer_26-35_-_Open_Beelden_-_27404.ogv** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f6/Kermis_Weeknummer_26-35_-_Open_Beelden_-_27404.ogv *Licentie:* CC BY-SA 3.0 nl *Bijdragers:* WEEKNUMMER263-HRE0001C2FB at Open Beelden *Oorspronkelijke artiest:* Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
- **Bestand:Minister_Witte_bij_de_ingebruikneming_van_nieuwbouw_Weeknummer_53-15_-_Open_Beelden_-_44026.ogv** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fb/Minister_Witte_bij_de_ingebruikneming_van_nieuwbouw_Weeknummer_53-15_-_Open_Beelden_-_44026.ogv *Licentie:* CC BY-SA 3.0 nl *Bijdragers:* WEEKNUMMER531-HRE0000D502 at Open Beelden *Oorspronkelijke artiest:* Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
- **Bestand:Nederland_volendam.JPG** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8d/Nederland_volendam.JPG *Licentie:* CC-BY-SA-3.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Hullie
- **Bestand:Nuvola_single_chevron_right.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ee/1rightarrow_blue.svg *Licentie:* LGPL *Bijdragers:* 1rightarrow.png: `` *Oorspronkelijke artiest:* en:David Vignoni, User:Stannered
- **Bestand:Portal_icon.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c9/Portal.svg> *Licentie:* CC BY 2.5 *Bijdragers:*

- Portal.svg

Oorspronkelijke artiest: Portal.svg: Pepetps

- **Bestand:Pushballwedstrijd.ogv** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5a/Pushballwedstrijd.ogv> *Licentie:* CC BY-SA 3.0 nl *Bijdragers:* Open Beelden *Oorspronkelijke artiest:* Polygoon Hollands Nieuws
- **Bestand:Red_pog.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0c/Red_pog.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Andux
- **Bestand:Visafslag_St.Vincentius.JPG** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/Visafslag_St.Vincentius.JPG *Licentie:* CC BY-SA 3.0 nl *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Marion Golsteijn
- **Bestand:Volendam_20040902_2231.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ab/Volendam_20040902_2231.jpg *Licentie:* CC-BY-SA-3.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* nl:User:Debot
- **Bestand:Volendam_wapen.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9c/Volendam_wapen.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* SVG is own work. *Oorspronkelijke artiest:* Eigen werk (User:Arch)
- **Bestand:Wasdag_Weeknummer_30-36_-_Open_Beelden_-_27256.ogv** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/00/Wasdag_Weeknummer%2C_30-36_-_Open_Beelden_-_27256.ogv *Licentie:* CC BY-SA 3.0 nl *Bijdragers:* BG_3152 at Open Beelden *Oorspronkelijke artiest:* Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid

16.3 Content license

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0